

EDINOST

206 Adelaide St. W.  
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at  
the Post Office Dept. Ottawa.

# Edinost

Boj proti fašizmu; je boj  
vsakega poštenega delolju-  
ba; vsakega delavca in de-  
lavke — pač vsakega brez  
izjeme na politično, narodno  
ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:

Za Kanado in USA.  
Za eno leto ..... \$3.00  
Za pol leta ..... 1.75

Vol. 2 No. 64 Price 5c. TORONTO, ONTARIO FRIDAY, JUNE 9, 1944 Price 5 c. Let. 2. št. 64.

## Dolgo Napovedana Invazija Končno Zacela

### FRANCIJA IN JUGOSLAVIJA

FRANCOSKI NARODNI POSLANEC ZAHTEVA PRIZNANJE TITOVE VLADE IN PRAVI, DA BO POVOJ-  
NA JUGOSLAVIJA IGRALA ZELO VAŽNO  
VLOGO NA BALKANU

Pred kratkim je na seji francoske skupščine v Alžiru, ko se je razpravljalo o zunanji politiki nove Francije, narodni poslanec Florimond Boite načel vprašanje razmerja med Francijo in Jugoslavijo. Govornik je pohvalil Titovo vlado, ki se po njegovih besedah vedno bolj utrjuje in kateri je uspelo, da si je izvojevala priznanje zaveznikov, za kar se ima zahvaliti organizaciji in bojni narodne osvobodilne vojske, ki razorožuje za zaveznike 35 osiščinskih divizij in pa dejstvu, da je edina narodna vlada v domovini.

Poslanec Bonte je mislil, da bi Francoski Odbor Narodnega Osvobođenja (t.j. Francoska vlada pod De Gaulle) moral priznati vlado maršala Tita. On tudi verjame, da bo Jugoslavija igrala veliko vlogo po vojni na Balkanu in da je v stvarnem interesu Francije, da vzpostavi napram Jugoslaviji svojo tradicionalno politiko prijateljskih vezi.

Francija, ki je s svojo revolucijo leta 1789 dala takorekore rojstvo demokratičnim idej na svetu, je bila prijateljski naklonjena narodom Jugoslavije, ki so se vedno borili, da ostvarijo demokracijo, ker so bili po naravi prežeti s to idejo. Po prvi svetovni vojni so obiskali Jugoslavijo med drugimi ministri Barthou, Delbos in Herriot z namenom, da z okrepitvijo zveze razbijejo prodiranje nemškega imperijalizma na jugovzhod, a so na žalost naleteli na ljudi, ki so bili zainteresirani samo za lastno korist, na ljudi, ki so danes kvizlingi. Dijaki beogradskega vseučilišča, od katerih je danes ogromna večina med partizanskimi

### Osvobodilna vojska od- bila sovražni napad

Napram poročilu Narodno-osvobodilne vojske, nacistične sile skušajo prebiti črto v zapadni Bosni. Ta poskus pa se ni obnesel, kajti odelki Narodno-osvobodilne vojske so ob pravem času zasajali sovražnika pri Sandžaku in poglani njegove sile v beg.

V Sloveniji odelki 14 divizije so z uspehom izvedli napad na nacistične garnizije pri Šostanju in pa na drugih krajih v tem področju. Dočim so pa drugi odelki na več krajih razstrelili železniško progo in z tem sprečili sovražniku za nadalje dobave orožja in vojaštva za pojačanja.

Posebno pri Šostanju se je vodila krvava bitka, katerega je trpela čez dva dni, trdi poročilo iz glavnega stana Narodno-osvobodilne vojske. Sovražnik je imel večje izgube v moštvu in vojni opremi, ter končno prisiljen odstopiti na svoj prejšnji položaj. Napram prejšnji izjavi maršala Tita, namreč njegovi zapovedi za splošno ofenzivo v očiščen invazije zapadne Evrope, je pričakovati isto na več krajih v Jugoslaviji. To zadržilo je posebej omenil general Dillias v pogovoru z maršalom in premierjem Stalinom, katero je bilo v poznejših vestih podano tudi iz glavnega stana maršala Tita.

## Pregled bojovnih črt proti fašizmu

11 TISOČ BOJNIH LETAL IN 4 TISOČ BOJNIH LADIJ ZDROBILO OBREŽNI  
ODPOR V SEVEROZAPADNI FRANCIJI. ZAVEZNIŠKA ARMADA RAZ-  
TEGNILA BOJNO ČRTO NA 200 MILJ OB OBREŽJU IN PRODIRA V  
NOTRANJOST OKU PIRANE FRANCIJE.

V noči izmed 6 in 7. junija, zavezniške armade so izvedle splošno naval čez angleški kanal na takozvano "evropsko trdnjavo" in pristale na francoskem obrežju izmed pristanišč Le Havre in Sherbourg in točasno prodirajo v notranjost preko močnih utrdb na 200 milj raztegnjeni bojni črti.

Napad je bil izveden z popolnim uspehom z pomočjo 11.000 bojnih letal in 4.000 bojnih ladij, ter močnimi odelki pehote in parastristov, namreč padalnih čet. Nad tisoče ton eksplozivnih bomb in pa tisoči topov, je zdrobilo obrežne utrdbe predno so se izkrcali odelki zavezniške pehote, kateri so potem naskočili na obrežje z avtomatičnimi puškami, ročnimi granatami in pa tankovskimi odelki.

Vrhovni poveljnik zavezniških armad general Dwight D. Eisenhower, je v trenutku predno se je podala močna zavezniška armada naskočila francosko obrežje, naslovil ljudstvo zapadne Evrope rekoč: "Narod zapadne Evrope! Danes v zgodnjem jutru zavezniške armade so se izkrcale na francosko obrežje, napram načrtu Zedinjenih Narodov za osvobodjenje Evrope, kateri je narejen v soglasju z našim velikim zaveznikom Sovjetskom Unijom."

Ta vest, ki je nenadoma vzbudila javno mnenje v svetu, posebno pa v zasajenji Evropi, je bila pozdravljena z zseh strani in raznih državnih, vojaških in civilno uradnih krogov. Ča-

so pisje v Sovjetski Uniji je posvetilo tej vesti posebej pozornost in pa povsod po mestih so prve novice o invaziji zapadne Evrope raznašane preko radio zvočnikov. Uradno glasilo Rdeče Armade, je med drugim napovedalo ofenzivo Rdeče Armade z vzhoda ter srečen in zmagošen spoj s zavezniškimi armadami v Berlinu.

Dolgo napovedovana invazija evropskega kontinenta, je začela. Zavezniške armade točasno prodirajo v notranjost Francije in so zavzele že več važnih mest in vasi ob obrežju. Napram tozadevnim poročilom sovražnikov odpor ni bil toliko trdovraten, kakor se je pa pričakovalo. Posamezni krogi so menja, da so nacistične sile skušale najprej ugotoviti moč zavezniške armade in pa pričakovati še močnejšega udara na katerem drugem kraju.

Uradna vest iz glavnega stana zavezniških sil pravi, da se je komaj kakih 50 sovražnih letal opazilo v prvem spopadu pri invaziji. Ti so pa bili kaj kmalu razškrupljeni na vse strani, kajti močni odelki zavezniških

### UNIJA OBLJUBILA POMOČ

Montreal — Mornarska unija je naslovila brzojavne čestitke premieru Kingu, vrhovnemu poveljniku zavezniških armad Eisenhowerju in obljubila vsestrano pomoč glede prevoza vojnega materiala.

## Poslanica Narodnega Zborovanja

KANADSKIM SLOVENCEM, HRVATOM, SRBOM, MACEDONCEM IN BOLGAROM

### Bratje in sestre!

Danes je zaključena prva konvencija zastopnikov, slovenskih, hrvatskih, srbskih, macedonskih in bolgarskih organizacij, za pomoč Narodno-osvobodilnemu pokretu Jugoslavije in Balkanskih Slovanov, kateri se bore na strani velikega in slavnega vojskovodje maršala Tita. Konvenciji je prisostvovalo 124 delegatov in delegatkinj iz raznih mest Kanade, poleg tega predstavništvo Združenega odbora Južnoslovenskih Amerikancev, Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta, demokratičnega časopisa "Narodni Glasnik" iz Zdr. držav, ter veliko številno somišljenikov in gostov.

Iz tega veličanstvenega zborovanja Vam pošiljamo naš topel in bratski pozdrav! Prvikrat v zgodovini kanadskih izseljencev, se je vršila konvencija, kateri so prisostvovali zastopniki Balkanskih Slovanov, združeni v delu in besedi za enotne stvari.

To naše edinstvo smo dosegli zahvaljujoč se občinam napram kanadskega naroda, kateri se z vsem silami zalaga za edinstvo in zagotovitvijo zmage voditi k čimprejšnjemu zaključku vojno, povzročeno in vsiljeno z

strani fašističnih razbojnikov svobodoljubcem in demokracijam narodom. Silno pa je vplival k podviganju našega edinstva odmev herojske borbe Južnih Slovanov od Trsta do Črnega in Egejskega morja, od Subotice do Skadra in Bojane.

Nad tisoč let so se Slovani Balkana borili za svojo svobodo, svojo državnost in bratsko narodno vzajemnost. In to, kar se ni moglo skozi veke uresničiti, zahvaljujoč se znova in znova vpadom, tlačanstvu in razdvajanjem balkanskih narodov po vzorcu osvojevalnih nasilnežev Adolfa Hitlerja, se uresničuje pod vodstvom maršala Tita in z pomočjo naših velikih zaveznikov.

### Bratje in sestre!

Mi se nahajamo na pragu najusodnejših dogodkov. V doseg pričakujemo z vsakim dnevom, svobodo naših bratov in sester, ko bodo silne armade naših zaveznikov z vzhoda in zapada navalile proti Hitlerjevih razbojniškim silam, ter na znotraj z Jugoslovanov, svobodoljubno vojsko Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita, zadale tudi poslednji in smrtni udarec okupatorski fašistični zverini in njenim privrženecem.

letal, so v zaporednem potu ne samo močno zastražili nastopajočo armado in pa prevoz z orožjem in rezervnimi silami čez kanal, marveč tudi iz zraka zdrobili obrežne utrdbe predno so nastopile tankovske in pehotne kolone.

Nadalje uradno poročilo daje posebno priznanje odelkom kanadske armade. Odelki kanadske armade so naskočili prvi med prvimi francosko obrežje in se z vso naglico razpregli na zakope sovražnika, ter se pri tem odlikovali z hrabrostjo in pa izurjenostjo trdi poročilo. Razumljivo je, da poročilo zaenkrat ne omenja števila zavezniške armade, katere je izvedla invazijo zapadne Evrope. Poročeno je le toliko, da je tisoč transportnih letal prepeljalo padalne čete, katere so bile spuščene na več krajih v zaledje sovražnih zakopov in zlasti ob železniški progi in pa državnih cestah.

Iz najnovejših poročil pričakuje se padec pristanišča Sherborg. Namreč zavezniške čete prodirajo s severne in zapadne strani ob tem mestu, kakor tudi proti pristanišču Le Havre ob izlivu reke Siene.

Zavezniška armada po zavzetju Rima, enako napreduje v notranjost Italije.

Nacistični krogi so posebno vznemirjeni in skušajo vse v svoji moči da zmanjšajo važnost zavezniške invazije in pa približajočih udarcev z vseh strani. Približuje se pa dan plačila.

In ravno v tem trenutku je pomoč bolj kot kdaj prej potrebna borcem maršala Tita, kateri že tri leta neprenehoma vodijo neprimerno borbo proti okupatorjem. Pomoč je potrebna junaškemu in izmučenemu ljudstvu, katero je bilo in je še podvrženo z pomočjo domačih izdajalcev, sistematičnemu ropanju in uničevanju podvignih fašističnih morilcev.

Konvenciji podano je poročilo, da ste Vi do sedaj zbrali skupno vsoto okrog 177.540.000 dolarjev za pomoč.

To je veličasten rezoltat vaše požrtvovalnosti in vašega dela, nam vsem skupaj v ponos. Nesmemo pa ostati le pri tem. Večina naših izseljencev, še ni priložila svoj prispevek. Enako je z zbiranjem obleke in lahko rečemo, da smo šele v pričetku velikega in častnega dela. To delo moramo povečati sicer podvojiti in potrojiti v denarnih zbirkah, obleki in zdravili pa za desetkrat pomnožiti.

Za par mesecev je treba pripraviti vse potrebno, da se pomoč čim prej pošlje narodu in njegovi armadi v stari kraj. Zato moramo pospešiti naše delo v vseh od-  
(Nadaljevanje na 4. ts.)

### MANIFESTACIJA EDINSTVA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

KONVENCIJA JE IZVOLILA NARODNI SVET ZA  
NADALJEVANJE PLEMENITEGA DELA ZA  
POMOČ OSVOBODILNEMU BOJU V  
STAREM KRAJU

Toronto — Dne 3 in 4. junija se je vršila prva zgodovinska konvencija kanadskih Južnih Slovanov, kateri so ob tej priložnosti manifestirali svojo narodno in človekoljubno solidarnost napram Narodno-osvobodilni borbi v starem kraju, ter se odločno postavili na stran gibanja pod vodstvom maršala Tita. Konvenciji je prisostvovalo 124 delegatov in delegatkinj od 75 slovenskih, hrvatskih, srbskih, macedonskih in bolgarskih organizacij z približno 6000 članov iz 26 različnih mest in naselij.

Napram poročilu ki je podano konvenciji, so kanadski Slovenci, Hrvati in Srbi zbrali skupno vsoto \$177.540.00. To vsoto je doprineslo skupaj 2300 darovalcev iz 55 različnih mest. Pričakovati pa je, da se bo vsota za pomoč našemu ljudstvu in njegovi armadi znatno

### Vse za Osvobodilno Fronto

Toronto — Tim Buck, nacionalni vodja delavske progresivne stranke je podal izjavo po zgornjim naslovom v tujakšno časopisje, ter med drugim v izjavi pravi: "Največja borba v zgodovini človeštva je začela — namreč za osvobodjenje Francije in ostale Evrope izpod nazifašističnega jarma. V tej borbi enako sodelujejo naši vojaki, možje in fantje kanadskega naroda s zmagovalnimi armadami Vel. Britanije in Zdr. držav."

"Nacistični zločinci so neprenehoma napovedovali, nepremagljivost takozvane "evropske trdnjave." Ta napoved je zdrobljena v prah in pepel! Naša armada je zdaj zdrobila to napoved, ko je pristala na francoskem obrežju in razbija fašistične utrdbe, namenjene za zasužniti cel svet. Ni pa daleč dan, ko bodo armade Vel. Britanije, Združenih držav, Kanade in Sovjetske Unije, visoko dvigle zmagovalno zastavo enkrat in za vselej nad fašistično zverino in pa dejansko uresničile sklepe konference velikih zaveznikov v Teheranu."

### Izgredi v Montrealu

Montreal — Zadnjo soboto zvečer je prišlo do krvavih izgredov v tem mestu izmed organizirane druhal podžgane z strani fašističnih provokatorjev in pa mornarji. To se je dogodilo v neki dvorani na plesni zabavi in sicer potem, ko so mornarji se poslužili proste zabave na plesu z dekleti, kar pa je povzročilo izgrede med mornarji in takozvanimi "zoot suiterji", na podtiko fašistične provokacije.

Medtem značilno je, da je policija aretirala okrog 60 izgrednikov in med temi 38 mornarjev. Verjetno je, da slednji niso povzročili izgredov, ampak da so izgredi bili izključno podžgani z strani fašističnih elementov. O celotnem slučaju Federalna policija je podvzela preiskavo. Upati pa je da najde prave krivce.

povečala zdaj po konvenciji in da ne bo niti enega Slovenca, Hrvata, Srba, Macedonca in Bolgara, kateri bi ne priložil svoj dar in z tem zagotovil, da bo njegovo ime res zapisano v spominski knjigi.

Konvenciji so prisostvovala predstavništva in osebo pozdravila v imenu največjih narodnih ustanov naših sonarodnjakov iz Zdr. držav, naprimer od Združenega odbora Južnoslovenskih Amerikancev, Strahinja Maletič, tajnik tega odbora, Mirko G. Kuhel, tajnik izvršnega odbora Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta in Gl. blagajnik S. N. P. J. Mery Sumrak, Upravnica "Narodnega Glasnika" in podpredsednica Centralnega Veča Ameriških Hrvatit. Poleg tega konvencijo so pozdravili: brzojavno števili ugledni in znani narodni delavci in razne ustanove, Vse-slovenski odbor iz Moskve, Avstralije, Londona, ter številni pozdravi od odsekov treh bratskih Zvez in društvenih odsekov v Kanadi.

Konvencija je izvolila Glavni odbor Sveta Kanadskih Južnih Slovanov za pomoč Svobodni Jugoslaviji, sestoječ se iz 43 članov. Glavni predsednik Sveta, Simon Travica, tajnik Stjepan Mišić in blagajnik Joe Petrić. Zatem je izvoljena delegacija od treh članov, katere v kratkem podnese federalni vladi; prošnja za pomoč Narodno-osvobodilni vojski in narodu v splošnem, kakor tudi potrebo za priznanje narodne vlade maršala Tita.

Medtem konvencija je poslala pozdrav maršalu Titu in narodno-osvobodilnemu gibanju v starem kraju, vladi Kanade, Vel. Britanije, Zdr. držav in Sovjetski Uniji poleg pozdrava vsebuje tudi zahtevo za priznanje narodne vlade maršala Tita.

V prihodnji izdaji ponatis dan plačila, ne glede kaj snemo obširnejše poročila in sklepe konvencije.

### Ofenziva Rdeče Armade

London — Napram najnovejših vesti in sicer iz nacističnih virov se trdi, da je ofenziva Rdeče Armade začela v področju Jassi. Na tem kraju so v zadnjem tednu nacistične sile izvedle nekaj krat protinapade toda pod ceno ogromnih izgub v moštvu in vojni opremi.

Poročilo iz glavnega stana Rdeče Armade trdi, da so v zadnjih desetih dnevih nacistične sile izgubile v moštvu okrog 10.000 ranjenih in mrtvih, ter ogromno število avtnih vozil, tankov, težkih in lažjih topov in pa veliko zalogo municije.

Poročilo zaenkrat ne omenja ničesar o takojšnji protiofenzivi, kakor zatrjuje poročilo iz nacističnih virov. Pričakovati pa je, da naslednje ofenzive Rdeče Armade v kratkem in najbrž da bo njeno poročilo z velikimi uspehi v napredovanju Rdeče Armade, posebno spričo operacij zavezniške armade v zapadni Evropi.



## "EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,  
by Edinost Publishing proprietor  
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto  
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

## EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:  
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-  
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

## Invazija zapadne Evrope

Že dolgo napovedovana invazija zapadne Evrope, je začela. Zavezniške armade so se izkrcale na francoskem obrežju izmed Sherburga in Le Havre. Z tem je zdaj zdrobljen ne samo obrežni odpor sovražnika, ampak tudi onemogočen v daljšem ustvarjanju nezaupanja in sumničenja napram zavezniškemu sporazumu.

Vest o invaziji zapadne Evrope, je nenadoma vzbudila svetovno mnenje in ga vzdramila k odločnim trenutkom v tekoči dobi. Toda bolj imenitne vesti ni mogel pričakovati nihče drugi, kakor tisoči in milijoni trpečega ljudstva zaslužnjene Evrope.

Doba zadnjih štirih let bo šla v eno najrjanejšo povest, narodov Evrope. Nemški nacifazizem, kateri se je dvignil na površje potom nasilja in terorja v Nemčiji sami, je šel zatem, da istim potom podjarm in podvrže svoji "nadnaravni sili" (zločinstvu), ne samo evropske narode, marveč cel svobodoljubci svet. V tej divji strastveni pohlepnosti, napumpani z strupeno ideologijo tretjega Rajha, nemški gestapovci z pomočjo domačih kvizlingov, so terorizirali ljudstvo in ga pobijali v tisočih. Umor, požig in telovajstvo, so bile metode za ustvarjanje "novega reda" v Evropi z strani podivjanih fašističnih morilcev in domačih izdajalcev.

Toda vsemu temu se približuje konec. Približuje se dan plačila za vsa nečloveška početja. Krivci bodo privedeni pred narodno sodišče. In narod sam — bo edino pravičen sodnik v tem oziru. Do vsega tega nas prepričuje dejstvo, da je zavezniška armada prekorčila angleški kanal in prodira v osrčje takozvane "evropske trdnjave", dočim ne malo je pripravna Rdeča Armada z vzhoda. In naposled združitve izmučenega ljudstva na znotraj Evrope po vzorcu Narodno-osvobodilne vojske v Jugoslaviji — se lahko reče, da so fašistični zveri dnevi šteti. Tem prej pa bodo nastali, če bomo združili vse svoje moči in sredstva med seboj, ter odločno z vsem podprli osvobodilne armade s zapada, vzhoda in Narodno-osvobodilno vojsko vred s zavezniško armado v Italiji!

Pospesimo vse in z vsem kar prinaša čimprejšnji zmagi nad fašistično zverino!

V bratski slogi bomo zmagali  
in obstojali

Točasno večina delegatov in delegatkinj se je povrnila v svoje nasebine in se pripravljala na prvi seji raznih društev in organizacij poročila o poteku prve zgovodinske konvencije, zastopane z strani pet bratskih narodov, ter njenimi zaključki za nadaljevanje plemenitega in častnega dela.

Konvenciji so prisostvovali zastopniki raznih slovenskih, hrvatskih, srbskih, macedonskih in bolgarskih organizacij, kakor je na drugem mestu omenjeno. Njihovo dvo-dnevno zborovanje je bilo poveljano z prisotnostjo predstavnikov iz Zdr. držav. Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta, Združenega odbora Ameriških Južnih Slovanov in pa predstavništvo demokratično naprednega lista Ameriških Hrvatov, "Narodni Glasnik". Toda veličanstvenost konvencije je poleg omenjenih predstavnikov, ter številnih brzojavnih pozdravov z strani narodno-osvobodilnih gibanj iz Londona, Avstralije, Vse-Slovankega odbora iz Moskve, je v tem, da je konvenciji prisostvovalo 124 delegatov in delegatkinj iz raznih mest in nasebi, ki so zastopali skupno 76 raznih organizacij z 6000 rednih članov in članic. In končno njeno veličanstvenost je okrepčeval že dosedajni uspeh dela za pomoč Svobodni Jugoslaviji pod vodstvom maršala Tita, ter njena manifestacija v duhu edinstva in sloge in popolnega soglasja celotne delegacije.

Topot so kanadski Južni Slovani dejansko manifestirali svojo narodno voljo za stvari, katere so enako vredne, sprejemljive in tudi izvedljive za vsak narod posebej. Na prvem mestu odločno so delegati drug za drugim povdarjali potrebo nezlomljivo edinstvo med nami, da dosežemo obilen uspeh za pomoč onim, kateri prelivajo svojo kri in polagajo svoja življenja v starem kraju. Na drugem mestu neomajano zaupanje Narodno-osvobodilni in Partizanski armadi, katere vključuje odleke posebnosti pet omenjenih narodnosti, ter njenemu slavnemu poveljniku in vojskovodji maršalu Titu. Konvencija pa je poleg tega zvrnila posebej potrebo za delovanje, da se prizna narodno vladno maršala Tita, kot edino in zakonito predstavništvo ljudstev Jugoslavije.

Konvenčni sklepi so v bistvu svojega pomena naša skupna prisega v smeri in pravcu že omenjenih nalog, ki jih hočemo z našim delom in požrtvovalnostjo ne samo oživljati, marveč jih moramo uresničiti vedo, da delamo za najplemenitejši in častne stvari, ki so bile kdaj koli nam predpostavljene. Pri vsemu temu se moramo navdahniti z duhom volje in požrtvovalnosti naših bratov in sester v stari domovini, katerih junaška borba in vztrajnost je poveljevana po celem svetu in je največji pripomoček k našemu edinstvu tudi na tem kontinentu. Zavedati se moramo, da je ta pripomoček ogromna cena krvi in življenja tisočev in tisočev v starem kraju, ki so položili svoja življenja na oltar narodnega osvobodjenja in narodne enakopravnosti. Skupno to je pa tisti željeni odmev naših narodnih pesnikov in književnikov iz tisočletne preteklosti, ki so na poseben način opisovali kalvarijo Južnih in v splošnem Slovanov, ter težkih posledicah vsled svoje notranje nesloge in nesporazuma z ene in druge strani na umeten in preprečen način pogostih vpadov nemškega imperijalizma na slovenska tla.

Če zberemo ob tej priložnosti vse skupaj, namreč, če si zategadelj obudimo kraveč spomin tisočlet tlačanstva, zunajnih in notrajnih intrig med Južnimi Slovani proti narodnega osvobodjenja in neodvisnosti, lahko rečemo, da je omenjena konvencija dejanska zgodovinski izraz narodov južno-slovankega pokolenja za novo uredbo državnosti in prvem temeljem za resnično svobodo in bratsko vzajemnost. Ti temelji so položeni v starem kraju in mi jim moramo dati gmotno in moralno pomoč.

V tem pravcu dela oživljamo sklepe konvencije kanadskih Južnih Slovanov in utirajmo pot bratski vzajemnosti tako v zmagi nad sovražnikom, kakor za uresničitev svobodnih, demokratičnih in enakopravnih držav Južnih Slovanov.

## IZJAVE ANTIFAŠISTIČNIH VODSTEV V STAREM KRAJU

## UVOD

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je svojemu duhovniku drju. Metodu Mikušu prepovedal izvrševati verske obrede, ker je stopil v slovensko narodno osvobodilno vojsko in postal njen verski reverent. To prepoved je ljubljanski škof izvršil na pritisk italijanskih okupatorjev in svoje belogardijske okolice. Slovenska duhovščina je to prepoved sprejela molče in nanjo ni reagirala tako, kakor bi se spodobilo.

Osvobodilna fronta slovenskega naroda ni verjela, da bi se slovenska duhovščina utaborila na pozicijah NARODNIH IZDAJALCEV. Zato je publikiški odbor OSVODILNE FRONTE objavil izjave in apele članov izvršnega odbora O. F., naslovljene na slovensko duhovščino ljubljanske province z namenom, da ji v poslednji uri odpre oči za prave potrebe naroda in ji prebudi voljo za podreditev vsega njenega dela rešitvi in osvoboditvi naroda. V boju za osvoboditev vseh Slovencev je hotela O. F. pritegniti vse zavedne in poštene duhovnike, kakor se ji je to posrečilo med PRIMORSKIMI SLOVENCMI, kjer se je osvobodilnemu gibanju pridružila domala vsa duhovščina.

SLOVENSKE AMERIŠKE NARODNI SVET bo objavil vse te izjave in danes pričena s sestavkom drja. Metoda Mikuša. Mikuš je Ljubljčan, doktor bogoslovja in je bil pred vojno od škofa Rožmana imenovan za ravnatelja škofijske knjižnice in arhivov. Postal je vojaški kaplan v slovenski narodni osvobodilni vojski in član Slovenskega antifašističnega sveta in za ta "zločin" ga je škof Rožman suspendiral.

Ti članki so jasen odgovor na vso kraljevaško-fašistično propagando, ki jo po Ameriki širi pater B. Ambrožič in drugi agenti in podrepaniki voditeljev politične stranke, ki so sodelovali najprej z italijanskimi, zdaj pa z nemškimi okupatorji proti svojemu lastnemu narodu. Namenjeni so predvsem slovenski javnosti v Ameriki, zlasti pa onim ljudem, ki so vede ali nevede naseli izdajalski propagandi in sedaj vodijo odprt boj proti SANSu, proti slovenski in jugoslovanski osvobodilni vojski proti slovenskemu narodu, ki se bori in umira za svobodo in srečnejšo bodočnost NOVE Slovence.

MIRKO G. KUHEL, izvršni tajnik SANSa.

## Moja pot v Partizane

DR. METHOD MIKUŠ

Utrujen sem se vrnil iz za nemške meje in mislil z brigadami takoj nadaljevati pot, a me je dnevno časopisje z novice o moji suspenziji nenadoma ustavilo. Večkrat je sicer že to časopisje prinašalo veliko laži o mojem delu med partizani, a sem se k temu pisanju še vedno nasmajal prav od srca, zavedajoč se, da mi vest ničesar ne očita, pa tudi, da me tako pisanje pri vsem mojem delu niti najmanj ne ovira. Šele novica in dejstvo, da mi škof prepoveduje opravljati vsa dušnopastirska dela med partizani, je postala od sedaj prva in edina, preko katere ne morem in ne smem svojevoljno, ker mi brani zvestoba in pokorščina, dana mojemu škofu.

Ne zanima me, kaj in kako ljudje sodijo o tej moji kazni, ali jo odobravajo ali ne, dejstvo je le, da se ji moram pokoravati od prve ure, ko sem za njo izvedel, in da je tako slovenska Osvobodilna armada prišla ob svojega dušnega pastirja. Niti z daleka mi ne seže misel, da bi s tem svojim pisanjem koga žalil ali celo obstojal, vest pa mi ukazuje in sili, da sem dolžan svojemu narodu podati nekaj obražur o svojem delu v njegovi armadi, proseč ga obenem, naj sam razsodi in me, če sem storil katerokoli uro kaj napačnega, tudi obsodi.

1. Ko je bila po nesreči in hudobi ljudi domovina izdana sovražniku na milost in nemilost, sta njeno ponižanje in sramota bolela vsakega poštenega Slovence, saj je videl v tem svojo lastno ponižanje in sramoto, nevedno človeka ustvarjenega od Boga za svobodo in srečo, kolikor je pač ta svet premore. Tako si je mislil in je moral misliti vsak poštenjak in čudnega ni bilo, če je ob takih mislih prešel tudi k dejanjem, oboroženemu odporu proti krivičnemu in nečloveškemu okupatorju, zavedajoč se pravilno, da narodu ne bo nihče prinesel svobode, če si je ne pripori sam.

Vsakdo danes lahko ve ali vsaj bi lahko vedel, kako in zakaj so se prav ob tej tako pravilni misli, katero danes potrjuje že zgodovina, začeli razhajati duhovni in kako je vedno razločnejše vstajala reakcionarna sila tistih ljudi, ki jim je bilo slovenstvo in domovina le papiren pojem in ki so zlepa, pa tudi s fizičnim ali moralnim nasiljem skušali zdobiti ali vsaj razrahljati tesno povezanost za svobodo se borečih Slovencev. Kaj žalosno je propadel ta njihov prvi poizkus, kar jih pa niti najmanj ni okolebalo, da se ne bi združili z okupatorjem samim, se vrgli na borbo za svobodo tako z lažjo, hinavščino in svethlinstvom, kot z orožjem, ki je prelilo veliko najbolj slovenski krvi. Dosegli so en sam uspeh, da se je namreč moral celotni slovenski narod dokončno odločiti, da se bo boril ali za svobodo ali za nadaljno suženjstvo in nesrečo.

Popolnoma razumljivo je, da sem se moral kot Slovenec spriti tako jasno zahtevane opredelitve odločiti. Ker nisem nikdar v življenju od vseh mogočih vprašanj iskal globljih odgovorov, če so bili na dlani jasni in preprosti, je bil moj odgovor tudi v tej stvari preprost. Vsakdo ima pravico do življenja in le Bog mu ga lahko vzame. To, kar počne okupator in kar naj bi po njegovem fašističnem pojmovanju še prišlo nad narod, daje vsake-mu Slovincu popolno pravico do samoobrane, ki je po Božji volji vsakomur prirojena.

Nisem iskal tega odgovora po učenih knjigah, pač pa sem ga našel v Božjem stvarstvu, v brezumni naravi, kjer se sleherni rastlina ali žival takoj in dosledno upre vsakemu nasilju, ki skuša zavreti ali obtežiti njeno rast ali razvoj kot je določen od Boga Stvarnika. In se ne bi uprl človek, ki ga imenujemo Krono stvarstva, če mu preti neizbežna pogin?

Na vse drugo početje istih Slovencev, ki jim nikdar ni bilo mar svojega lastnega naroda, in okupatorjev, je bil odgovor še lažji: nasilje, laž, hinavščina, izdaja in umori so njihov cilj, pa naj se odejavo s še tako pobožno in človečansko krinko, zato kot človek in kot duhovnik ne morem z njimi.

Ostalo mi je še dvojno odločitev: Ali naj stopim na stran za svobodo borečih se poštenih ljudi — ali pa ob strani, iz mirnega kotička resignirano opazujem in čakam, češ, kar bo — bo.

Tega drugega nisem mogel, ker mi je to branila moja človeška kot duhovniška zavest. Od prve ure namreč, odkar mi je škof položil roke na glavo, sem se globoko zavedal resnice, ki jo je za vse čase in kraje zapisal sv. Pavel, da je duhovnik vzeti iz ljudi za ljudi in ni mi bilo treba veliko premišljevat, ko sem izvedel, koliko borec Slovencev si iskreno želi duhovnika, ki bi jim stal ob strani v njihovi najtežji uri, pri ločitvi s tega sveta.

In še nekaj mi ni dala miru, to namreč, ali je res mogoče, da se bo ta sveta borba za narodno svobodo in lepšo bodočnost izbojevala brez mojega, na Slovenskem

Položaj našega osvobodil. gibanja po  
Moskovski in Teheranski konferenci

Članek Milovana Djilasa, znanega črnogorskega pisatelja, člana Narodnega Večanja Vrhovnega štaba Narodno-osvobodilne vojske, je izšel v partizanskem časopisu "Nova Jugoslavija", št. 1., 1. marca 1944.

"Ta članek prihaja prepozno, ker so pretekli že trije meseci od zgodovinskih odločb v Moskvi in Teheranu. Toda razmere, ki se tudi nadalje razvijajo in se bodo neizogibno razvijale v znamenju teh odločb, ne odvzemajo nič njegovi aktualnosti. Akoravno so te odločbe že precej znane v naši domovini, ne bo odveč, ako se povrnemo do njih, do njihove vsebine in značaja. To toliko bolj, ker v našem tisku ni ali pa zelo neznatno — dovolj razsvetljevanje vprašanje Jugoslavije, vprašanje položaja osvobodilnega gibanja v luči omenjenih konferenc.

Predvsem na osnovni česa je prišlo do omenjenih odločb in kaj pomenijo v razvoju sedajne in za povojni razvoj?

Do konferenc in njihovih odločb je prišlo na osnovi velikih zmag zaveznikov na suhem, na morju in v zraku nad fašističnimi zavojevalci. Zavezniški so dosegli velike zmage, toda po priznanju cele svetovne javnosti in po resničnih dejstvih — usodne udarce — udarce, ki so pomenili prelom v celotnem nadaljnem poteku vojne, je zadala Rdeča Armada z uničenjem glavnih nemških čet in nemške vojne tehnike.

Ako moremo reči, da so uspehi zaveznikov in posebno uspehi Rdeče Armade v letu 1943 prinesli prelom v nadaljnem poteku vojne in da so dali stvarno možnost, da se ostvarijo znani zaključki v Moskvi in Teheranu, bi bilo napačno misliti, da pomenijo ti zaključki prelom tudi med odnosi med tremi velesilami. In to iz enostavnega razloga, ker so bili ti odnosi, že popreje dobri zavezniški, še utrjeni s prijateljskimi dogovori in z bratstvom v orožju. Toda enako napačno bi bilo videti v teh dogovorih samo krepak kot naprejek; samo kvantitativno izpremembo, ne pa tudi nekaj kvantitativno novega v odnosih med temi državami.

V čemu obstoja ta izprememba in kakšen je njen smisel?

1 — Na jasen način je bilo odločeno, da se skrajša vojna in Nemčiji prisili na brezpogojno kapitulacijo. Zavezniški odnosi so se tudi prej razvijali v tem smislu,

dovolj močnega (tak bi vsaj moral biti), najidealnejšega stanu? Ddločil sem se in šel. Pri partizanih sem bil sprejet tako, kot še nikdar na nobeni fari, na katerih sem včasih skušal služiti po svojih najboljših močeh Bogu in po Njem svojemu narodu. Nezaupno, tuje in vsakdanje so me gledali ljudje, ko sem nastopal svoja kaplanska službena mesta in priznam, da mi ni bilo prijetno pri srcu.

Kako vse drugače je bilo pri Šerčerjevi brigadi, v katero sem najprej prišel. Spoznal sem, da je bila to Božja volja, dobro namreč znam ločiti pravo iskrenost od narejene in te zadnje ni met partizani. Bog mi je pričal, da govorim resnico, da me od teh dobrih, poštenih in kot zlato izčiščenih partizanov more ločiti samo še smrt.

2. Vse moje dosedanje delo med partizani je bilo delo duhovnika, dušnega pastirja. Maševal sem, pridigoval, obhajal, pripravljaval umirajoče, na smrt, skratka, bil sem med partizani, kamorkoli so me klicali, rabili ali mi je bilo sploh fizično mogoče priti. Vest mi ni nikdar očitala, da bi kjerkoli ali kdajkoli storil kaj napačnega ali kar ne bi bilo v skladu s kanonskimi določili.

Če pa je moje delo in bivanje v partizanih sploh oni veliki kamen spostike, radi katerega se nekateri ljudje čutijo dolžne in primorane tako delo ne samo sramotiti, temveč mu staviti tudi zapreke, Bog jim odpusti, sam sem jim že zdavnaj, obenem pa naj jih razsvetli, da bodo mogli ločiti resnico od laži.

Jasno in razumljivo mi je, zakaj to delajo, manj jasno, zakaj ne vidijo, da s takim početjem veliko, veliko škodijo veri in katoliški cerkvi na Slovenskem. Ne čuvajo in ohranjajo namreč vere, če večinski del Slovenskega naroda, ki krvavi na bojiščih ne samo za narodno svobodo, temveč tudi od vseh strani očiščeno pravo vero, proglašajo in smatrajo za tako malovrednega, da mu odguguje isto dobrino, za katere je sam Sin božji umrl in to zato, da je prinesel možnost zveličanja vsakomur, ki ima dobro voljo.

Veliko je bilo dela in truda, da sem svojo kazen, naloženo mi od škofa, pravilno razložil partizanom in ponesen sem nanje, da so jo tudi pravilno razumeli in to ne v sovraštvu do katoliške cerkve, pač pa v popolnem razumevanju in spoznanju, da je mogoče, da včasih zmaga laž nad resnico in tema nad solncem in da tako žalostni časi ne morejo dolgo trajati.

(Nadaljevanje na 4 strani)

toda so bili šele v Moskvi in Teheranu v tem vprašanju odločno in nedvoumno izpeljani do konca.

2 — V tem pogledu po-vojnih odnosov so bili položeni temelji za svobodo in pravico narodov, da sami izbirajo svojo notranjo ureditev. Že prej je bilo govora o tem, toda šele v Moskvi in v Teheranu so vzeli to vprašanje v pretres in rešitev. Nimamo in ni treba da bi imeli in ne smemo imeti nikakih pacifističnih iluzij, kar se tiče nekega večnega miru v sodobnem svetu, ki je tako nasičen z nasprotstvi, toda napačno bi bilo misliti, da bi narodi, ki bodo v tej vojni obračunali s fašističnimi osvorojevalci, ne mogli biti v bodočnosti postojanke, ki bodo čuvali mir pred osvorojevalci. In dalje: Ali ne bi bilo v pogledu mešanja v notranje zadeve poedinih narodov — popolnoma pravilno misliti, da se narodi, ki so bili postojanke v tej največji borbi, da branijo svojo narodno čast in rešijo svoj nacionalni obstanek, lahko jutri, v ugodnih mednarodnih odnosih tako združijo in utrdijo, da onemogočijo vsako resno vmešavanje v svoje notranje zadeve.

3 — Odredba o kaznovanju vojnihi zločincev mora streti ves oni šovinizem, ki je ostal nedotaknjen po prejšnji vojni in ki je raznetil nacizem v Nemčiji. Prevedba one odredbe v življenje, bo močna opomba bodočim zavojevalcem in bo obenem olajšala Nemčiji in znjo povezanim državam, da pojdejo na pot srečnejši usodi. Omenjena odredba je edinstven primer v zgodovini diplomacije in vojne.

Odločba v zvezi z Italijo — in razvoj razmer v Italiji — po njem jasno kaže že sedaj v vojni, da obstoji možnost sprejetja načela o ne-vmešavanju v notranje zadeve poedinih narodov.

Te spremembe v odnosih med zavezniški so tako velike, da pomenijo nekaj popolnoma novega, od sedaj neznane v sodobni družbi. Posebno se je pokazalo — omenjene konference so samo izraz stvarnih, materialnih, družbenih in mednarodnih odnosov, da je mogoča zveza, ne samo v besedah in dogovorih, temveč v delu in vojni, med Sovjetsko Zvezo in drugimi državami proti zavojevalcem.

Moskovska in Teheranska konferenca ste definitivno in nepobitno utrdili to dejstvo, prej mogoče samo teoretično, ki je samo po sebi,

dovolj močnega (tak bi vsaj moral biti), najidealnejšega stanu? Ddločil sem se in šel. Pri partizanih sem bil sprejet tako, kot še nikdar na nobeni fari, na katerih sem včasih skušal služiti po svojih najboljših močeh Bogu in po Njem svojemu narodu. Nezaupno, tuje in vsakdanje so me gledali ljudje, ko sem nastopal svoja kaplanska službena mesta in priznam, da mi ni bilo prijetno pri srcu.

Kako vse drugače je bilo pri Šerčerjevi brigadi, v katero sem najprej prišel. Spoznal sem, da je bila to Božja volja, dobro namreč znam ločiti pravo iskrenost od narejene in te zadnje ni met partizani. Bog mi je pričal, da govorim resnico, da me od teh dobrih, poštenih in kot zlato izčiščenih partizanov more ločiti samo še smrt.

2. Vse moje dosedanje delo med partizani je bilo delo duhovnika, dušnega pastirja. Maševal sem, pridigoval, obhajal, pripravljaval umirajoče, na smrt, skratka, bil sem med partizani, kamorkoli so me klicali, rabili ali mi je bilo sploh fizično mogoče priti. Vest mi ni nikdar očitala, da bi kjerkoli ali kdajkoli storil kaj napačnega ali kar ne bi bilo v skladu s kanonskimi določili.

Če pa je moje delo in bivanje v partizanih sploh oni veliki kamen spostike, radi katerega se nekateri ljudje čutijo dolžne in primorane tako delo ne samo sramotiti, temveč mu staviti tudi zapreke, Bog jim odpusti, sam sem jim že zdavnaj, obenem pa naj jih razsvetli, da bodo mogli ločiti resnico od laži.

Jasno in razumljivo mi je, zakaj to delajo, manj jasno, zakaj ne vidijo, da s takim početjem veliko, veliko škodijo veri in katoliški cerkvi na Slovenskem. Ne čuvajo in ohranjajo namreč vere, če večinski del Slovenskega naroda, ki krvavi na bojiščih ne samo za narodno svobodo, temveč tudi od vseh strani očiščeno pravo vero, proglašajo in smatrajo za tako malovrednega, da mu odguguje isto dobrino, za katere je sam Sin božji umrl in to zato, da je prinesel možnost zveličanja vsakomur, ki ima dobro voljo.

nekaj povsem novega v zgodovini po zadnji vojni okto-berski revoluciji. S temi konferencami in dogodki, ki so šli pred njimi (prejšnji dogovori med zavezniški), odprta nova stran ljudskih zgodovine.

Goebelsova propaganda je ostala zaradi sile in veličanstva teh odločb popolnoma osamljena. Ni mogla drugega, nego da zopet začne z znano pesnijo — kako je zmagala boljševiska linija in kako sta Roosevelt in Churchill igrača v Stalinskih rokah. Tu je treba povdariti dve dejstvi: "Prvič, da je taka nemška nesmiselnost premišljeno izračunana na to, da bi izzyala razdor med zavezniški in drugič, da te nedvomno odgovarjajo zunanje politični smeri Sovjetske Zveze, sicer bi jih ne bila podpisala, toda ravno tako odgovarjajo tudi bitnim interesom ameriškega in angleškega naroda, ki sta jih v Teheranu predstavljala predsednik Roosevelt in premier Churchill. Odločbe moskovske in teheranske konference so izraz globokih teženj vseh treh zavezniških narodov in vsaka trditev, ki bi podcenjevala vlogo katerega koli zavez-nika v teh razgovorih, konkretno — tako močnih osebnosti kakor sta g. Roosevelt in g. Churchill — vsaka taka ali podobna trditev bi pomenila samo napeljavanje vode na nemški mlin.

Kakšen pomen imajo te odločbe za našo državo?

Moramo preiti na vprašanje, kakšnega značaja so in kakšen pomen imajo odločbe moskovske in teheranske konference za naše osvobodilno gibanje in za našo državo, ki se poraja?

Predvsem se moramo ozreti na odločbe, ki so v zvezi z Italijo in Avstrijo. Smisel vseh teh odločb je, da se omogoči, da se razizjeta kot svobodni, samostojni demokratiški državi. Na podlagi prejšnjih dogovorov so Italiji in Avstriji pripadali nekateri naši kraji in bo popravek teh krivic neizogiben na osnovi z uporabo proti fašističnim okupatorjem izražene volje naroda v teh krajih. Ni govora o resničnem demokratizmu kakršnega koli in katerega koli gibanja v omenjenih krajih toliko časa, dokler bo tako gibanje preprečevalo resnično voljo jugoslovanskega življa v njih. Naše pravice so v tem pogledu odprte na etnične in zgodovinske osnove in pa na osvobodilno izraženo narodovo voljo. Z rešitvijo teh vprašanj bodo odstranjeni vsi razlogi za medsebojne spore.

Toda demokratiška Italija in Avstrija bodeta imeli za našo državo drug pomemben značaj. Avstrija bo samostojna država in mi nečemo imeti mej z Nemčijo. Naši oblastniki so pozdravili okupacijo Avstrije in Hitlerjev prihod na mejo. Mi pozdravljamo obnovu Avstrije in zadoščenja fašizma v Italiji, ker bo to znatno povečalo našo brezskrbnost na severu in zapadu.

Ni treba posebej povdarjati, kako ogromen pomen imajo za naše zatirane narode odločbe o operacijah, ki bodo kmalu pripeljale do zloma Nemčije. Bliznji konec vojske pomeni konec za vse one izrodke, ki računajo na onemoglost po vojni in na izčrpnost moči našega naroda. Z isto silo in neomejeno upornostjo s katero vodimo borbo, želimo skorajšnega miru za obnovo naše izmučene domovine. Mir, ki bo prišel in ki mora priti čimprej, ne bo za nas mir sužnje, nego mir zmagovalcev borbi za narodni obstanek in boljšo bodočnost. Samo tak mir hočejo naši narodi in vse, kar jim ga približuje ima za njih ogromno vrednost.

Ravno tako ni potrebno naglaševati, kakšen pomen ima za nas odločba o kaznovanju vojnihi zločincev. (Nadaljevanje na 3 str.)



## Položaj našega oslobodilnega gibanja

( Iz 2 strani )

Predstavlja pravično kazen nad hitlerjevskimi banditi in njihovimi pomagači in mora postati močno orodje za uničenje vseh onih, ki so uničevali naš narod. Samo s popolno izvedbo te odločbe se bo naša domovina rešila vsakega poizkusa enakih zločinov v bodočnosti.

Za nas je posebne važnosti potrditev v Moskvi in Teheranu prejšnjih zavezniških izjav o nevmesavanju v notrajne zadeve poedinih držav. Voditelji treh največjih držav na svetu — Roosevelt, Stalin in Churchill — so to načelo na skupnem sestanku zopet potrdili.

Nastaja vprašanje — če in v koliki meri, zavezniški po Moskvi in Teheranu upoštevajo to za nas tako važno odredbo, kar izdajalska jugoslovanska begunska vlada še vedno uživa angleško gostoljubnost in velja pri zavezniških formalno kot vlada Jugoslavije? Z drugimi besedami: "kakšno je stališče zavezniških" vseh skupaj in vsakega posameznega — do našega oslobodilnega gibanja in do begunske vlade, ali se vmešavajo in do kakšne mere v naše notrajne zadeve?

Obče znano je dejstvo, da je Sovjetska Zveza že davno gledala s simpatijami na naše oslobodilno gibanje v domovini in na posledno anti-fašistično borbo naših narodov. Naša borba je naletela na močno moralno podporo Sovjetske Zveze, ki se je odločno vzdržala vsakega vpliva na naše notranje zadeve. Razmerje med Sovjetsko Zvezo in našim oslobodilnim gibanjem ni v ničemer oslabilo in se bo tudi v bodoče razvijalo na osnovi najprisknejšega prijateljstva in bratstva v orožju.

Ne bi mogli istega reči kar se tiče našega razmerja do drugih naših zavezniških, posebej Angležev in Amerikancev, za zgodnejšo dobo naše borbe. Naša borba je bila zavezniški javnosti še neznan, na prevare in provokacije beguncev so našle podporo v gotovih ljudeh v Ameriki in Angliji, posebno — kakor ve ves svet — v tisku in radiju.

Toda že pred Teheranom in Moskvo smo opazili, da se menja mnenje Anglije in Amerike proti nam.

Po omenjenih konferencah je ta izprememba postala še vidnejša in sodeč po dosedajšnjih rezultatih je upati, da bodo z medsebojnim živim kontaktom stopnjema odstranjeni nesporazumi.

Kakšno je današnje zadržanje Anglije in Amerike do nas in kako se izraža?

Anglija in Amerika namestevate pomagati po merodajnih izjavah vsem grupam, ki se bore v Jugoslaviji proti okupatorju. To praktično pomeni — da bodeta pomagali samo Narodno-osvobodilni vojski, ker se samo ona bori proti Nemcem in kvizlinški vojski. Povdajati moramo omenjeno stališče zavezniških do nas samo go-la beseda, temveč da se resnično že izpremenja v realnost. Prvič, nam ni znano, da bi dnuhal okrog Draže Mihajloviča dobivala katerokoli pomoč od zavezniških in drugih, je osvobodilni pokret v zadnjem času zares dobil znatno pomoč vsake vrste (oprema vojske z orožjem, nameščenjem ranjencev in beguncem itd.)

Ameriški in posebno angleški uradni krogi so že večkrat na razne načine potrdili, da se ne bodo mešali v naše notranje zadeve. Daleč smo od tega, da bi te izjave smatrali za gole besede, ker nam nekatera dejstva potrjujejo, da zavezniški uradni krogi stopnjema odpravljajo mnoge stvari, ki so motile da bi se omenjene izjave prevlede v delo (ukinitje četniških straž v naših taboriščih v Italiji, možnost, da se v naših taboriščih mobilizirajo borci za narodno-osvobodilno vojsko in pošljejo v domovinu itd.)

Ne moremo iti molče preko dejstva, da se je v zavezniškem tisku in radio znatno izpremenil ton glede naše domovine in našega osvobo-

dilnega gibanja.

Vsa omenjena dejstva jasno kažejo, da so naši zavezniški — Angleži in Amerikanci — napravili v sedajni dobi znatne politične in materialne usluge našemu narodu in našem gibanju. To njihovo stališče gotovo mnogo pripomore našemu notranjemu edinstvu v borbi proti okupatorju in bo znatno pripomoglo, da se razbijejo v prah in pepel laži in kleve te pristave begunske vlade, da smo proti Angležem in Amerikancem in da bo prišlo na dan, kaj so pristali begunske vlade pravzaprav — verni sluge nemškega fašizma.

Ali moremo govoriti o spremembi stališča zavezniškov proti nam?

Omenjena dejstva nam to nedvoumno potrjujejo. Z druge strani nam kažejo tudi, da se po Moskvi in Teheranu ostvarjajo za naš osvobodilni pokret zelo zadovoljivi mednarodni pogoji, da si pridobi zmago nad okupatorjem in domačimi izdajalci.

Pod temi pogoji bomo dosegli, če napremo vse ljudske sile, ne samo največje, temveč tudi verjetno, končno zmago v tej vojni. In ravno ti pogoji nam nalagajo, da tudi nadalje razvijemo in uvrščujemo prijateljstvo z velikimi zavezniškimi narodi, a posebno, da razsujemo v prah in pepel vsako nezaupanje, ki ga intriganti, norci in reakcionarji poskušajo zaneti med nas in Anglijo in Ameriko.

Naši sovražniki po svetu so številni. Toda tudi prijateljev imamo mnogo in vedno več jih bomo imeli. Po svetu še vlada zakon, da močnim gre spoštovanje. Bodi-mo močni v domovini in spoštovali nas bodo izven nje. Sprejmemo vsako prijateljsko gesto, a vsako sovražno odbojmo, kako dosedaj. Tako bomo v pomoč tudi prijateljem. Zbirajmo se okoli naše narodne vlade in njene politike.

Naše dalekovidno vodstvo na čelo z maršalom Jugoslavije, tovarišem Titom, je bilo preizkušeno v najtežjih časih in znalo bo voditi tudi v bodoče našo vojsko iz zmago v zmago, a stvar naših narodov in naše mlade države v povolnejši mednarodni položaj, večji ugled in lepšo vlogo pri zavezniških narodih.

## ŠUBAŠIČ PREDSEDNIK "VLADE"

London, 3 junija — Napram tukajšnjim poročilom, včeraj je dr. Ivan Šubašič položil prisego kralju Petru, kot novi ministrski predsednik nove vlade kralja Petra v Londonu. Takoj po prisegi je izjavil, da je pripravljen iti v Jugoslavijo in stopiti v pregovore z maršalom Titom.

Kdo je vred z Šubašičem v "novi" vladi, zaenkrat ni sporočeno in bi vsled tega bilo vsekakor prezgodno podajati mnenje o tej novi vladi o kateri naprav ni nobenega navdušenja, najmanj pa med ljudstvom v splošnem. Vse kar je zaenkrat značilno je to, da je kralj izrekel svoj govor preko radia brez da bi črnil besedo o Mihajloviču, ter enako ne o narodnem voditelju in vrhovnem poveljniku Narodno-osvobodilne vojske maršalu Titu.

Iz zanesljivih virov je ugotoviti, da je kralj vsekakor pripravljen priznati maršala Tita, toda odlašanje v tem oziru je najbrž vsled notranje opozicije članov begunske vlade. Kakor o prejšnjih enako tudi o sedajni še ne potrjeni vladi, bo imel dodatno besedo narod v starem kraju. In ta ne bo mor-da po volji tako Šubašiču, kakor tudi ne kralju Petru.

## Zapisnik seje Izvršnega Odbora SANSa od 12 aprila 1944

Brat Kristan odgovarja, da je brat Zalar skušal napraviti vtis, kakor da SANS napada katoličane, dasi je vsem znano, da ni bila nikoli nobena beseda izrečena proti veri in smo vedno poudarjali, da nima versko vprašanje nobenega stika z našim delom. Isto velja za Osvobodilno fronto. Slovenski narod je bil v ogromni večini katoliški in bo menda tak ostal. V narodni osvobodilni vojski so duhovniki, ki opravljajo svoje verske obrede. Če bi bila vera prepovedana, kako bi narod podpiral partizane in Osvobodilno fronto? Nič me ne bo prepričal, da je na Slovenskem toliko komunistov, da bi imeli svojo vojsko in držali svojo fronto proti sovražniku. Če pa koga napademo, ga ne napademo radi njegovega verskega prepričanja, ampak radi političnega stališča, ki ga je zavzel.

Brat Zalar pravi, da se v tem oziru strinja s predsednikom, ne vidi pa razloga, čemu Adamič napada vero. Radi njega nas celo v kongresu nazivljajo komuniste. (Bratu Zalarju je pojasnjeno, da je buletin War and Post-War Adamičeva privatna publikacija, kar nima nobene zveze s SANSom ali Zdrženim odborom.) Omenja nadalje, da katoličane boli, ker je škof Rožman omenjen v zvezi s Rupnikovo zadevo; izgleda, kot da bi SANS hotel poslužiti se te prilike in udariti po škofu.

Brat Kristan je mnenja, da razsodni ljudje znajo ločiti versko vprašanje od političnega. Dokaz za to je njegova korespondenca, katera je ravno tako številna od katoliških ljudi, kakor od nekatoliških. Ljubljansko Jutro danes služi okupatorjem, kar znači, da vest o Rupnikovem ustoličenju, pri katerem je prisostvoval tudi škof Rožman, ne prihaja od Osvobodilne fronte. Če pa je škof moral biti navzoč, s tem še ni rečeno, da so vsi katoličani bili navzoči in radi tega napademo. Partriarh srbske pravoslavne cerkve tudi ni hotel podpisati izjave proti partizanom in Narodni osvobodilni vojski Jugoslavije. Imel je pogum, da je odklonil. Če ni poguma v boju za resnico in pravico, ne bo svoboda nikoli zmagala. Tega poguma škof Rožman ni pokazal. SANS ni storil nobenega takega koraka, kateri bi utemeljeval Zalarjevo izjavo. SANS vrti svojo dolžnost in naloge narodnega kongresa in vsled tega Zalarjeve izjave pod nobenim pogojem ne more sprejeti.

Brat Jurjavec se radi dela opraviči nadaljnjemu prisostvovanju seje. Polaga vsem na srce željo, da naš odbor še nadalje v polni slo-di in sporazumu deluje v smislu resolucij. Gre za oživiljenje demokracije in svobode. Teh dveh idealov pa ne bo prinesla narodu nobena mornarhija. Vsled tega je on proti mornarhiji in upa da postane nova Jugoslavija demokratilna federacija.

Brata Jurjevca se oprosti. Sestra Zupančič je mnenja, da je brat Zalar le zato ujaljen, ker je javnost zvedela, da je bil škof navzoč pri ustoličenju Rupnika in ker je SANS to vest objavil. Če je škof postal "apizar," tedaj je bil napaden kot "apizar." Na izbiri je imel tudi Osvobodilno fronto, zakaj ni pristopil v njene vrste?

Brat Kuhel izjavlja, da je za priobčenje iz Jutra povzetih člankov odgovoren on sam. Smatral je potrebno objaviti Rupnikove govore, da se javnost seznani, kaj se je zgodilo v Ljubliani po kapitulaciji Italiji. Razvidno pa je iz Zalarjeve izjave, da se skuša njega napraviti za "goat," ker je Rupnik pozdravil kot navzočega tudi škofa Rožmana. V svoji koloni je konstatiral le fakto, povzete iz Jutra, in če je kakemu bolj žal, da se Rupnikovega ustoličenja udeležil tudi ljublanski škof,

je žal pač nam vsem. Ampak kaj ima to opraviti z vero? Že na seji širšega odbora je bilo zelo poudarjeno, da ne gre za vero in da osvobodilno gibanje v stari domovini s tem nima nobenega problema. Razlikovati je treba med klerikalizmom in vero. Brat Zalar sme biti uverjen, da se SANS ni poslužil prilike, da namenoma prikaže škofa v zvezi s tem incidentom, niti se ne more reči, da je radi tega bila napadena vera ali katoliška cerkev. Nasprotno pa se hoče od SANSovih sovražnikov zanesti in zamešati versko vprašanje med politično. Sigurno je pater Ambrožič imel vse informacije o Rupniku mnogo preje kot pa SANS, toda jih je radi škofa previdno skrival pred javnostjo. Jaz ne bom ščitil nobenega, ki na kakšen način pomaga sovražniku, direktno ali indirektno. V smislu kongresnih resolucij ima SANS delati za Združeno Slovenijo in novo, demokratično, federativno Jugoslavijo. To je tudi program Osvobodilna fronte, katera se edina bori v Sloveniji proti sovražniku. Če moralno podpiramo Osvobodilno fronto, izvajamo tudi naš program. Katero drugo organizacijo naj podpiramo?

Adamič napadati tudi ni pravilno in pošteno. Mož je več koristnega za naš narod storil, kakor pa vsi drugi skupaj. Brez njega bi nikoli ne dosegli tega, kar smo. Informacije, ki jih nam dostavlja za objavo, so iz zanesljivih virov, katerih pa ne mara in ne sme izdati. Nekaterim nam so znani. Poročila o Rupniku je dobil Zdrženi odbor šele po seji širšega odbora, sigurne pa sem, da jih je imel pater Ambrožič že davno prej. SANS jih je prejel pa šele meseca februarja. Zadržal sem jih par tednov, ker sem jih hotel najprej predložiti seji našega odbora. Ampak ker se seja radi predsedni-kove boleznj ni vršila do danes, sem po nasvetu nekaterih drugih odbornikov zadevo objavil.

Ko sem bil na seji Združenega odbora 18 februarja, se je Adamič potožil, da ne prejema zadosti pomoči od drugih odbornikov, vsled česar mora sam voditi in paziti na delo v uradu. Dela do poznih ur. Vse to ga je izdelalo fizično in živčno, da mu je zdravnik prepovedal vsako nadaljnje delo za par mesecev, če hoče okrevati. Sedaj se nahaja v kliniki v Philadelphiji.

Adamič smatra za nujno potrebo reorganizirati Zdrženi odbor na način, da bodo v uradu, bodisi predsedniki ali pa tajniki vseh narodnih skupin, ki tvorijo Zdrženi odbor. Na ta način bi lahko vodili posle za svojo organizacijo, obenem pa tudi delo Združenega odbora in nosili odgovornost. Adamič se smatra odgovornega za vse delo Združenega odbora, in ker nima v uradu zadosti oseb, ki bi vršile brez njegovega nadzorstva, se vsi zanašajo na njega.

Brat Zaitz: Jože Zalar je mnenja, da SANS postane samostojna organizacija, da se popolnoma loči od takozvanega "Adamičevega" Zdrženega odbora in dela le za Združeno Slovenijo, vse politične stvari pa da pusti pri miru. Osebnost se nisem nikoli preveč ogreval za Zdrženi odbor, ker nisem imel veliko zaupanje v nekatere njegove odbornike, posebno hrvaške in srbske. Ampak ker je bila naša naloga zblžati demokratične elemente med Srbi, Hrvati in Slovenci, sem podpiral ta korak. Če Zdrženi odbor ni drugega dosegel, je spravlil skupaj one ameriške Jugoslovane, ki imajo enak program za novo Jugoslavijo, in pod vodstvom Adamiča je razkrinjal mahinacije reakcionarne vlade in Mihajloviča. SANS tega sam ne bi mogel napraviti. Jaz osebno ne bom nikoli žalil versko prepričanih enega ali drugega človeka, ampak versko prepričanje in klerikalizem je povsem nekaj drugega. To sem

poudarjal tudi na seji širšega odbora. Klerikalizem se vedno skriva v verskem ozidju in to ni pošteno. Politične stranke, o katerih je govoril Zalar danes niso več to kar so bile. Kar je ostalo, je le ogrožje. Živko Topalovič je bil nekdanji progresiven in proti kralju, danes pa je za kralja. Tisti dokument socialistične stranke ni podpisan in kot tak nima pomena. Pravi socialisti nimajo ničesar pričakovati od starega reda, čemu bi se sedaj obračali k reakciji in od nje iskali pomoč? Ta zadeva ni prišla v javnost po naši krivdi, ampak po krivdi Zveze slovenskih župnij in patra Ambrožiča, ki je tukaj navzoč. Ravno tako tudi tisti "komunistični načrt za pobijanje ljudi," katerega je p. Ambrožič priobčil. Če ne bo socialnih reform na Balkanu in če se ima povrniti stari red s pomočjo zavezniških sil, čemu bi v tem boju padali naši ameriški vojniki? Socialni preobrat v Jugoslaviji pride, o tem bomo priprani. In kadar pride, bo tekla tudi kri, kakor teče kri v vseh revolucijah. Tega SANS ne bo zabranil. Če bi brat Zalar bil praktičen, bi rajši predložil definitiven predlog, glasom katerega bi se dalo in skušalo naš program urediti. Njegova izjava naša skupnost ne bo nič koristila, pač pa škodila. Nova Jugoslavija pride; z njo pride socialni preobrat; ki ga nihče ne bo preprečil.

Brat Zalar: Kdo pa hoče staro Jugoslavijo?

Brat Kristan: Ravno tisti ljudje jo hočejo, ki so bili na krmilu pred invazijo in ki delajo na to, da se povrnejo na krmilo. Vsa propaganda tukaj v Ameriki je delo v tisto smer. Reakcija je računala na povratek s pomočjo vojaške diktature, toda Antifašistično veče narodne osvobodilne Jugoslavije (AVNOJ) jim ga je prekrizalo. Tisti ljudje se tega boje in skušajo z zavajalno propagando nas preslepiti. Gre za NOVO ali STARO Jugoslavijo. To je vprašanje. Kdor je proti novi Jugoslaviji, ta je proti pravi narodni svobodi, proti našemu delu in proti SANSu.

Brat Zalar: Sedaj SANS ne dela drugega kot za Tita in Tita in Tita in nič drugega.

Brat Kristan: Ni samo Tito, so še drugi. Kdaj že se je Ribar boril za isto stvar, za katero deluje danes! Imena političnih strank v Jugoslaviji danes ne pomenijo ničesar več. Svečenik Zečević je bil preje poveljnik četniškega oddelka; danes ima važno pozicijo v provizorični vladi. Mene nobena propaganda ne bo prestrašila s kakim "komunizmom". Naciji se danes poslužujejo vseh trikov. Na ta način so hoteli zlorabiti tudi moje ime s tem, da v dotičnem manifestu izjavljajo, da so poslali prepis tudi meni. Jaz nisem ničesar prejel. Kod predsednika SANSa pa sem vedno pazil, da nismo nikoli ničesar sklenili ali storili, kar bi bilo v nasprotju z resolucijami kongresa. Osvobodilna fronta Jugoslavije ima svoje zastopnike po celi državi in vsi delajo slično, kot se naglašava v naših resolucijah. Če pridejo med nas od nasprotne strani načrti o pokoljevanju, jih moramo vzeti kot pretevo za njihovo lastno propagando. Saj nismo otroci. Vse je le izgovor, da bi se tam ustanovila vojaška sila, ki bi podprla reakcijo in njen povratek. Žrtve bodo, če se vodi aktiven odpor ali ne. Slovane hoče Hitler uničiti, posebno pa so mu na piki Slovenci. Če se mu posreči razdvojiti jih in naščuvati enega proti drugemu, bi bilo njegovo delo toliko lažje. Kdor je naselil njegovi nakani in pomaga širiti njegovo propagando, ta sam pomaga uničevati svoj narod.

Brat Zalar: Dobro mi je znano, da ima Hitler razpeljano dobro propagando. Je pa tudi priznal, da Slovenec zgrda ne bo pridobil, zato se poslužuje zvijač. (Se nadaljuje.)

## Učimo se iz preteklosti za bodočnost

Vancouver — Ko človek gleda ostudno propagando proti partizanom v Jugoslaviji po agentih tiranske reakcije v kateri so na žalost najbolj strupeni nekateri duhovniki, mu nehote pride na misel ravno taka propaganda in od istih krogov, katera je pred leti bruhala proti Sovjetski Uniji. Tukaj moram omeniti, da se je v lažnjivi propagandi zoper Sovjetsko Unijo, najbolj odlikovalo baškatiško časopisje. Medtem, ko se je v drugem časopisju včasih dobil kakšen članek, ki se je pohvalno izrazil o sovjetskem sistemu, nismo pa kaj takega videli v katoliškem časopisju, če ravno sem ga redno čital.

Ko je v Rusiji carizem (s pomočjo cerkve) uganjal najbolj ogabno tiranijo, ubijal na tisoče najboljših sinov ruskega naroda, še več pa trpinčil po Sibiriji, da drugih podjarmljenih narodov niti ne omenjam. Rusko ljudstvo, dasi je imelo ogromno družbo z ogromnim bogastvom, je trpelo takšno revščino, da se je kar zvijalo od nje. Ruska država sama kljub temu, da je imela zelo nadarjeno ljudstvo in ogromna bogastva, je bila najbolj nazadnjaška država v Evropi. Takrat se naši pobožniški katoličani niso zmenili za Rusijo, da bi protestirali proti tako strašnim zločinom (Jaz jim pravim katoličani, ker tako se tudi sami nazivljejo. Nam drugim ti ljudje nepriznavajo katoličanstva). Potem pa, ko se je ruski narod v trdih in krvavih bojih otresel neznoznih tiranov, ter si v svobodnem razmahu ustvaril boljše življenje, moderniziral svojo državo v tako kratkem času da svet kar strmi, takrat so naši pobožnjaki zarjuli kakor zver, obmetavajoč sovjetske voditelje z vsem najgršim. Stalin je bil vse, samo "človek" ne. Njemu so očitali vse tiste stvari katere je prejel uganjal Car, samo Carja niso videli, niso protestirali proti njegovega počelja zoper ljudstvo. Stalin je plačal gor za vse to.

Vprašam Vas ljudje božji, ali je to pošteno? Ali ni to podlost najgrše vrste? Ali ni to sploh greh? Ali so podobne bogoslovije in sementišča za pouk zatiranja resnice? Ali se to ne pravi naravnost norce brit iz vere? S tem so pokazali koliko jim je vera do Boga, prej kakor pa ozrekanje in odvratna gonja za zatiranje resnice in poštenosti. Namreč krivcem so dajali potuho, dočim so poštene ljudi sramotili kar so največ mogli.

Naivno bi bilo misliti, da so to delali nevedoma. Saj so včasih take gromadili, da smo se celo mi navadni ljudje morali smejeti. Šli so namreč z svojimi lažmi predaleč. Danes bi se morda izgovarjali, da miso za vse vedeli kar se je tam godilo, toda odkod so pa vedeli za vse slabo o čem so pisali? Vedoma so lagali in varali narod. To je danes jasno. Sovjetska Unija in njena armada ste dokazali v tej vojni, da je bila vsa tista strupena propaganda proti njim, največja in najgrša laž. Ali more kdo verjeti, da se Sovjetski narodi borijo tako junško in uspešno samo zaradi Stalina? Nemci se bore zato, da bodo vladali svetu. Sovjeti se pa bore zato, ker jim je njihov sedajni sistem prinesel tako življenje za kakršno se je vredno boriti. Drugače si jast tega ne morem razlagati. Kje bi bila že carska Rusija, če bi se proti njej vrgla skupaj vsa Evropa z svojo ogromno tehniko, kakor se je vrgla proti Sovjetom?

Zakaj jaz to prinašam naprej danes?

Zato, ker iz preteklosti se moramo učiti za bodočnost. Ali ne vidite, kako se reakcija in njeni nekateri katoliški agenti v Zdr. državah derejo sedaj proti Partizanom v Jugoslaviji? Ali mislite da nj takih, ki to verjamejo vsaj deloma. Taki bi morali primerjati to propagando z ono proti Rusiji, potem bi boljše presodili. Saj imajo obe eden in isti na-

men, namreč varati ljudstvo. Kaj mislite če bi Partizani res streljali delavce in kmete, kot to piše naše na- žal temu katoliško časopisje, da bi se ti katoliški možje kaj zmenili zato? Zakaj pa niso vpili takrat, ko je Franko v Španiji dal pobiti okrog dva milijona delavcev in kmetov? Takrat je Franko pisal v Am. Slovencu — "eh kaj, vseh špancev Franko že ne bo pobil." Tako se je torej Trunku smililo dva milijona španski katoličani, katere je dal pobiti še potem ko je vojna minila tisti Franko, katerega je Pappeš imenoval — udani sin katoliške cerkve.

Ne! ti ljudje nevpijejo zato, ker se jim narod smili. Oni vpijejo takrat ko se imatiranom pristriči peroti; kadar vidijo da ima narod dobiti svoje pravice, svojo svobodo in boljše življenje. Takrat pri njih zavrti kot bi dregnili v sršenovo gnezdo. Zato pač, ker vedo, da če narod dobi svoje pravice, potem odpadejo privilegije "višjih" in mi vemo kako so se ti "višji" valjali v razkošju med tem, ko "nižji" ni imeli niti soli dovolj, kaj šele kruha. Človek bi mislil, da bodo duhovniki prvi ki bodo protestirali proti tej krivici. Saj je Kristus učil, da so vsi ljudje enako vredni, torej "višjih" in "nižjih" ni. Duhovniki kot Kristusovi namestniki, bi se morali tega držati. Zgleda pa, da je vsaj nekaterim malo mar Kristusov nauk, kadar se gre za izkoriščanje ljudstva. Poslužujejo se seveda cerkvenih in božjih zapovedi na enak način, da zakrijejo svoj pravi namen. Nekateri pa celo odkrito pišejo, da zahtevajo razredno družbo. Torej za družbo "višjih" in "nižjih", kar pomeni izkoriščanje.

S tem tudi seveda ni rečeno, da so vsi duhovniki taki. Večina duhovnikov v starem kraju, je na strani Partizanov. Poglejmo samo razliko med ljubljanskim in mariborskim škofom. Mariborskega škofa so naciji kmalu po zasedbi odpeljali neznan kam, ker ni hotel pljuvati na vero s tem, da bi odobral nacistične zločine, če prav je vedel, da bo moral sam trpeti zato. Klobuk doli takim škofom! Tudi večina drugih katoliških škofov, je vsaj protestirala proti fašističnim zločinom, med temi tudi Goriški nadškof, ki je po narodnosti Italijan. Toda z Ljubljanskim škofom, je pa druga umara. Ta ne samo da odobrava nacistične zločine, ampak tudi pomaga ustoličiti kvizlinge in piše pastirske liste v duhu nacistične želje, ne pa v duhu Kristusovega nauka. Za plačilo sme sedeti v škofovski palači, torej mu je osebna udobnost več, kakor pa vera. Ali je potem čudno če vera trpi na ugledu?

Vsi vemo kako so posamezni klerikalni krogi kličali: "Vera je v nevarnosti." Kaj pa ljudstvo? Mar ni bilo ljudstvo v nevarnosti pred nacijo? Dokler bo med duhovniki takih ljudi, ki se poslužujejo po omenjenem primeru, je resnično, da je vera v nevarnosti, ne z strani ljudstva, pač z strani onega dela duhovščine, kateri izkorišča verske zapovedi za obrambo izkoriščevalcev ljudstva. Duhovnik, ki si sam poživlja na verski nauk, tudi drugega nebo naučil verskega spoštovanja.

Pogledajmo slučaj z O-manskim. Kdaj ste pa slišali, da bi bilo duhovniku zabranjeno potovati in govoriti s kom je hotel. Toda, ker je Omanski toliko pošten, da je pri tem povedal nekaj resnice o pogovoru z Stalinom, je bil kaznovan od svojega škofa. To jasno kaže, komu služi gotovi del cerkvene hierarhije in kakšna morala vlada v nji. Ali Vam je sedaj jasno, kakšnim ljudem je Slovenski narod zaupal svojo usodo — svoje vodstvo? Ali je potem čudno, če smo prehajali iz ene nesreče v drugo? Pravijo da se v nesreči izkaže, kdo je prijatelj in kdo sovražnik.

Učimo se iz preteklosti za bodočnost!  
Frank Sodect.



## Izjave antifašističnih voditeljev v starem kraju

(Iz 2 strani)

Res je večkrat so se moja liturgična opravila vršila pod ognjem sovražnikovega orožja, a vem, da so moje duhovniške besede priklicale na oltar istega Kristusa, kot bi ga priklicale v še tako mogočni katedrali. Kristusa, namreč v njegovi ljubezni ni sram ne strah stopiti med izmučene, v bojih začrnele partizane, ki mu vračajo po svojih najboljših močeh, enako z enakim, ljubezen z ljubeznijo. In v tej je obseženo vse, vsa modrost in skrivnost pravega partizana.

3. Se en kamen spotike je moje “sodelovanje” s komunisti. Odeveč bi bilo izgubljati besede, kajti danes vsaj more in mora izprevideti vsak pošten in normalen človek, kaj in kdo so komunisti in v čem je moje sodelovanje z njimi. **Skupaj borba poštenih ljudi proti tujemu in domačemu narodnemu sovražniku.** Ni torej mogoče reči po resnici, da bi in tako sodelovanje bilo nekaj slabega in hudega.

Danes je vsakomur, če le hoče, lahko znano, da je ena osnovnih zahtev komunizma priznanje in spoštovanje svobode in popolne nedotakljivosti verskega prepričanja vsakega človeka, ki hoče živeti po veri. Ali povedano drugače, ne bi bil pravi komunist tisti, ki bi še tako malenkostno skušal ovirati moje dušnopastirsko delo med partizani-katoličani. **Da je to in samo to resnica, naj mi Bog sam priča.** Drugačnega sodelovanja pač ne poznam in ga tudi ne morem poznati, ker ga ni. Ali je morda zlo to, da sem pri izvrševanju svojega dela našel prav v komisarjih-komunistih najboljšo in najiskrenejšo pomoč? Tudi to ne more biti zlo po moji vesti, da je prenekateri komunist moj najboljši prijatelj.

Vsi, ki se danes borimo za svobodo, vemo, da doba laži in hudobije ni in ne more biti nekaj stalnega. Z neupogljivo voljo, zaupanjem in vero v Boga in resnico prenašamo trpljenje, ki smo si ga po svobodnem preudarku ob klicu zaslužene domovine naložili. Veseli smo, ko vidimo, kako pravilno razumeva in cení vse to naš dober slovenski narod — in žalostni, ko še naletimo na nerazumevanje, odpor in sovraštvo, ki je brez stvarne podlage in ga vodi le strast, ki je vselej slepa. In prav ta strast naj bi zavrgla tudi vse moje duhovniško delo.

Z vso resnico in skrbjo v srcu se izprašujem, ali je to prav? In isto vpraša vse slovenski narod. Ne iščem ne sočutja ne zadoščenja, ker nisem ne žalosten ne užaljen, pač pa me vse to močno in resno skrbi. Ves narod prosim, naj s svojo zdravo pametjo spozna in razsodi, ali mu je moje dosedanje delo v korist ali škodo.

To, da sta le majhen delček naroda in okupator odločila, da moja navzočnost in delo v slovenski armadi “pohujšuje verne slovenske ljudi”, je zame za sedaj sicer velika ovira, nikakor pa ne razlog, da bi pustil duše velikih poštenih ljudi. Takoj pa se bom umaknil, ko bo ves slovenski narod, predvsem pa moji partizani, izrekel nad menoj svojo obsodbo. Glas vsega naroda je namreč, kot pravi stara prislovica—Božji glas—in temu sem bil vedno kot človek ali kot duhovnik pokoren.

## LJUBLJANSKO PISMO

Radio-govor prof. Furlana

(BBC London 22 — 4 1944 v slovensčini ob 16.15 uri — 49 m na lvalu, 41 m na 2 valu, 25m na 2 valu in 19m na 1 valu)

Pred kratkim mi je prišlo služajno v roke pismo, datirano Ljubljana 15 nov. 1943. Bolj kakor pismo je to prošlo o politični in vojni situaciji v Sloveniji. Pisec prikazuje sebe kot podtalnega delavca, ki simpatizira z Angležmi in Amerikanci, a je brezkompromisen nasprotnik Osvobodilne Fronte in NOV Jugoslavije. Danes bi rad spregovoril nekaj besed o Leitmotivu poročila, izraženem v naslednjem dobesedno navedenem stavku: “Če bi mogel doseči napovedovalca londonskega radija, bi ga lastnoročno ustrelil, in prav tako bi lastnoročno ustrelil duhovne zasnovalece vesti, ki jih londonski radijo širi, in sploh vse, ki s temi vestmi simpatizirajo.”

Leitmotiv poročila je torej revolver, kot poslednji argument političnega rezoniranja. Ne bom se spuščal v razpravljanje o moralnosti oziroma nemoralnosti piščeve namere. Ta problem je po vseh moralnih kodeksih sveta že zdavnaj rešen. Ogledimo si krog oseb, ki jih pisec s svojo posebno metodo hoče prepričati. Ta krog je precej široko potegnjen napovedovalci, nadalje osebe, ki pridejo v poštev kot duhovni očetje, in končno sploh vsi, ki z vestmi BBC simpatizirajo. Čeprav je poročilo iz Slovenije in naperjeno v prvi proti slovenskim oddajam BBC-a, je brez dvoma enako prizadeto hrvaško in srbsko osobje BBC-a, ki je na isti liniji s slovenskimi oddajami. Ker se pisec pisma brez dvoma zaveda, da je BBC britanska institucija pod britanskim vodstvom, si mora biti svest, da je njegov revolver naperjen ne le proti Jugoslovanskemu, marveč tudi proti Britancem, ki jih pisec uvršča v kategorijo duhovnih avtorjev. Pred vsem bi moral ustreliti Churchill samega. In če končno pomislimo, da mora šteti med simpatizerje BBC-a britanske ljudske mase, o katerih sem že večkrat govoril in povdarjal, s kakšnimi toplimi čustvi gledajo na bo-

ro NOV Jugoslavije, pride mo do zaključka, da bi se pisec pisma zavaljo ekspeditivnosti bolje poslužil strojnice nego revolverja.

Streljati sodelavce BBC-a in njegove simpatizerje, je prav ono, kar bi Hitler izvršil, če bi mogel. Nobene potrebe ni, te namere pred nacifašisti prikrivati, naspotno more vsakdo pričakovati od njih nagrade. Videz podtalnega poročila je torej le kamuflaža, ki naj prevara dobromisleče zaveznike. Toda lokavost je tako primitivna, da ne prevara nikogar, in v Londonu vsi prav dobro vedo, da bi mogel pisec poslati svoje poročilo neposredno preko DNB-a. Enako ponesrečen je poskus zatrevanja prozaveznikiških simpatij. Mar res pisec poročila meni, da si v Londonu glede njegovih resničnih simpatij niso na jasnem, ko gromadi obrekovanje za obrekovanjem proti OF in NOV? Sovražniki mojih prijateljev so moji sovražniki. Zavezniki dajejo NOV vso vojaško pomoč, ki jo le morejo, sodelujejo z njo potom ofcialnih vojaških misij itd. Boriti se proti NOV Jugoslavije se pravi, boriti se na strani nacifašistov proti vsem zaveznikom. Pisec seveda predstavlja sebe kot prijatelja Anglije in Amerike, in upa, da bo kot tak sprejet in se bo mogel izživeti v zaslepljenem besu proti Sovjetom. Pisec očitno ne ve, da so celo nacifašisti že davno opustili vsako upanje na razdor in razkol med Moskvo, Washingtonom in Londonom.

Strelji, ki jih pisec ljubljanskega pisma namenja BBC-u so dejansko namenjeni resnici, ki je poslednje sredstvo Londonskega radija. Pisec naj bo uverjen, da je resnica že zmagala, in da bo na kraju zmagala tudi pravica, in naj v tem smislu uravnava svoja bodoča dejanja, in upošteva to dobronamenjeno stvarilo.

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

## Kako so Partizani rešili življenje Ameriškem letalcu

Iz Alžirja poroča dopisnik Edd Johnson o bajeslovni zgodbi ameriškega letalca, kateri se je potem ko je njegovo letalo v megli tresčilo ob drugo letalo, moral spustiti s padobranom v hriboviti pokrajini Jugoslavije. Nekatere podrobnosti o tej zgodbi so vsekakor omejene radi nadaljne varnosti za tak slučaj in pa ljudi, ki so mu bili za prvo pomoč in po napornem trudu rešili morda gotove smrti. Dotični letalec je iz Indianopolisa v Združenih državah, narednik po vojaškem činu, ter znan po imenu “Chuk Jenkins.” Bil je aeroplanski strojničar in je vstopil v letalsko službo potem, ko je bil izveden zločinski napad na Pearl Harbor po Japoncih. Njegova že 40-kratna letalska služba ga je pa nanesla v naročaj Balkanskih patriotov.

“Chuk” je topot sedel v restavraciji v Alžirju nekega večera in mi je z vso vneto pripovedoval svoje doživljanje o slučaju, ki ga je doživel potem ko se je spustil s padobranom na jugoslovansko ozemlje.

“Neke tovarna je bila za nas posebna tarča, je začel pripovedovati “Chuk”. Drveli smo skozi meglo in oblake, ko je naenkrat naše letalo zadelo ob drugo letalo, ki so bila v formaciji. Drugačnega izhoda ni bilo, kakor se spustiti s padobranom. Ko sem zagledal hiše, se sem zaganjal s padobranom proti. Nisem več maril kdo je tam, Nemci ali pa kdo drugi, ki bi prišel nasproti.

Takoj ko sem prispel na zemljo, zavezal si sem desno koleno. In to je bilo ne daleč kmetske hiše na hribčku.

Dobra in močna pijača

Starejši človek, kateri je prišel nasproti, mi je pomagal odvezati se od padobrana. Ko je opazil da ne morem dobro hoditi, me je opretil na svoja pleča in zanesel v hišo. Medtem je stara mati že pripravila posteljo.

Hotela sta zvedeti ali sem Anglež ali pa Amerikanec. Drugač si nisem mogel dozvedeti, pa tudi ona dva nista razumela mene in jaz pa nju ne.

Stari oče me je položil na posteljo in stara mati so že pričeli pripravljati nekaj za jed. Jesti pa nisem mogel.

Nato je stari oče pripomnil in kar mi je ostalo v spominu, je “raki” “raki”! (Žganje). Ugibal sem, da mora biti nekaj za piti, kakor tudi je bilo. Toda, kako močno! Natočil je velik vinski kozarec prav do vrha. Popil sem do dna, do jedi pa le nisem imel še okusa. Stari oče je znova nekaj pripomnil, na kar sem z glavo prikimal, natočil je zopet drugi kozarec raki. Oba se sta pričela nekaj pogovarjati in po ponašanju sem domagal, da sta skušala mi ustreči z vsem kar sta imela, posebno pa pripraviti tople zavoje za moje ranjeno koleno.

“Chuk” je nadaljeval. ...

Takoj popoldne so prišli partizanski dečki. Ker ne govorijo angleško, so me teptali po ramah z nasmehom in dajali znak, da se spustim v njihov naročaj za podporo. Videč da ne morem hoditi, so me položili na voziček in me tako peljali skozi kozje stee do neke druge majhne vasi. Ko se je znočilo, so se zopet povrnili z drugimi Partizani.

Stari oče nas je spremljal do tega drugega skrivališča in nesel z seboj raki, katere me je že spravila v pijan položaj, da sem pozabil na svoje koleno, hotel sam hoditi. Toda partizanski dečki, so opazili da je koleno začelo zatekati. Na zunaj sem opazil premikajoče postavbe v temi, skoraj gotovo prednje straže. Tako je tudi bilo. Čakali so na nas. Zapustili smo ta kraj v temni noči z besedo: “Good by.”

Težka in naporna pot

Starca v tej drugi kmetski hiši, sta bila po koncu celo noč in mi polagala tople zavoje na koleno. Ko se je znočilo, so prišli zopet moji spremljevalci, toda topot s konjem. Podali smo se na pot. Nič ne bi črnil tudi besedice. Tako smo nadaljevali pot po stazah čez noč, ko smo naenkrat se zaustavili.

Ničesar ni bilo videti. V ospredu se je slišalo le pokanje pušk in pa nemških strojníc. Tu in tam se je slišal odgovor partizanskih strelcev.

Precej težka pot, to prvo noč in sem bil že toliko utrujen, misleč da bom vsak čas padel s konja. Toda partizanski spremljevalci, so potiskali naprej. Včasih čez deset čevljev visok snežni zamet.

Vi morda bi ne verjeli, toda partizani, možki in ženske, so se prebrili skozi sneg in povzpeli čez hrib poganjajoč konja. In kakšna obutev? Navadni usnjeni podplati, čvrsto prevezani z vrvmi okrog stopala in členka, povrhu s sukničjem ovito stopalo. Toda pripelejo vas na varno!

Le nekoliko pred jutrajnim svitom, smo prispeli v drugo vas, kjer so me spravili za ta dan. Nekoliko Partizanov je ostalo pri meni, pomagalo mi na posteljo in potem previti zavoje na mojem kolenu.

Nadaljevanje pota

Ko se je znočilo, smo začeli nadaljevati pot. Medtem se sem bil že toliko okrepljal, da sem s njihovo oporo hodil. Kajti rezično bi bilo s konjem jezdit po stezi, tembolj pa zaupati konju v težjih okoliščinah, posebno čez sovražno črto.

Bil sem obut v mehkih letalskih čevljih in hoja je bila naporna, toda Partizani so bili zategatelj še na slabšem. Niso se pa podali pešanju. Nekajkrat sem pomislil, da me neusmiljeno poganjajo naprej. Hodili smo zopet to noč 11 ur, kakor prejšni noči.

Pot tretje noči, nadaljuje “Chuk” je skoraj neverjetna in kaj takega nisem pričal v moji militemi službi. Zaradi vojaških stvari se moram omejiti na obširno in razlago, o borbi teh dobrih ljudi.

To ljudstvo je najboljša na svetu, je poudaril “Chuk”. Njegov obraz se je vsekakor zjasnil in je naposled dejal: “Počakajte da vam povem, nekoliko o plesu in pa veselicah” ... ter kako res vlada disciplina in red v partizanski armadi.

Enakopravnost v Titovi armadi

Vedite da so v partizanski armadi možki in ženske, skupaj se bore proti sovražniku, skupaj jedo in tudi spijo skupaj, popolnoma na enakopravni podlagi.

Vse to sem opazil šele proti kraju četrtega dne, ko so me moji partizanski spremljevalci srečno prepeljali v neki hlev na strani majhne vasi. Tukaj sem opazil da so spali na zemlji štiri partizani in tri partizanke v eni vrsti.

Nihče ni pomislil na kaj slabega. Skupno se smatrajo vojaki, podvrženi precej resni disciplini. Dokler traja vojna v kolikor se tiče vprašanja spola, vlada disciplina in enakopravnost. Če kdor prekrši predpise radi spolnih stvari, je takoj streljan.

Srečal sem zelo lepo partizanko deklet, na veselici ki je bila pricajena za nas. In to se je ponavljalo skoraj vsako večer na osvobodjenem ozemlju. Ona je pobila precej Nemcev. In za svojo hrabrost je dobila vojaški čin poročnika. Starca je komaj 16 let.

Njihova organizacija deluje približno na ta način. Dokler si vojak, je njegova dolžnost se boriti in nič drugega. Vojaki ne dobe plače in tudi nihče ne govori o denarju. Zdi se, da jih ne tare preveč skrba za denar. Pri njih je bolj zapadeno plača na izmeno sredstev.

Naprimer brivec, za svoje delo dobi bodisi krompir, ali pa kako drugo hrano. Koliko dobi tudi ni prigovora. So tudi bogatejši ljudje ki pa enako dele svoj delež. Ni pomanjkanje radi hrane. V kolikor je imajo, jo razdeli med seboj.

Zatem so seveda shodi, zborovanja in drugačje posvetovanje v glavnih stanih Partizanov. Na stehna so slike, Stalina, Tita, Churchilla in Roosevelta.

Prvo noč ko sem bil izven vsake nevarnosti in predno se sem vlegel k počitku, zdelo se mi je, da je cela vas v moji sobi. Tako razvedeni in postrežljivi so ti ljudje. Čakal sem da odidejo, pa niso hoteli. Končno pa nisem se več zmedel za njihovo razvedenost, sezul sem čevlje, katere pa je otrok brž pobral in se čez nekaj časa povrnil s oznaženimi. Sezul sem nogavice in se končno zaril pod odejo na postelji. In naposled je prišla stara mati, ter me poljubila na oba lica. Šele zdaj se sem zavedal zakaj so vsi tako čakali v moji sobi.

To je zelo dober narod, je dodal “Chuk”. bila bi izredna čast jim se pridružiti. Toda to bi vsaj za mene deloma pomenilo dezentiranje. Ni pa ene stvari na svetu, ki bi jo ne naredil za to ljubko in prijazno ljudstvo.

besedi, nego v delu in požrtvovalnosti za osvobodjenje balkanskih Slovanov.

In končno moramo delati sporazumno z našimi brati v Zdr. državah in vsmeriti celotno delo za en in isti cilj, toda organizacijsko ločeno od njihovega v Zdr. državah.

Bratje in sestre!

Vi ste v preteklosti z svojim delom imenitno se pokazali za vsako demokratsko in svobodoljubno stvar. Vi ste pomagali z krvjo in denarjem borbo za svobodo španskega naroda. Vi ste pomagali z krvjo in denarjem borbo za svobodo španskega naroda. Vi ste v prvi vrstah pomagali vojne napore naše nove domovine Kanade.

Vi ste obilno pomagali Sovjetski Uniji in drugim zavezniškim državam v vseh akcijah podvzetih v Kanadi. Mi vas pozivamo, da storite še več za stvari naših krvnih bratov in sester v stari domovini. Naprezimo vse sile in doprinesimo v ta sklad vse kar moremo. To je naša dolžnost, napram zavezniškom, napram Kanadi in napram celemu svobodoljubnemu človeštvu.

“Smrt fašizmu!” “Svoboda narodu!”

## Junaška obramba Sevastopola

Spisal Podadmiral, F. Oktyabrsky

(Prevedel J. Smrke)

Kazenski oddelek se je kmalu pojavil na pozorišču. Začeli so iskati krivce. Naravno da niso našli nikogar. Namesto tega člani kazenske ekspedicije, sami so padli v zanjko. Partizani ki so bili skriti v zasedi, so jih obsipali z ročnimi granatami. V paniki so začeli Nemci bežati. Da je bila zmeda temvečja, so bežali naravnost v hud ogenj, ki so ga odkrili partizani iz druge zasede. Z izgubami kakih petnajst ubitih in dvakrat toliko ranjenih, se preostali del kazenske ekspedicije podal nogam.

Partizani so vodili boj proti sovražnim komunikacijam v okrožju Sevastopola. Fašisti niso imeli poitčka ne po dnevo in še manj po noči. Pošiljali so kot navadno poizvedovalne patrole daleč v sovražno zaledje. On nehi priliki so fašisti pripeljali transport lovskih letal ter bombnike za Krimsko letališče.

Partizanski poizvedovalci so prišli v stik z našimi piloti ter su jih obvestili, kje se nahajajo sovražna letala. Zjutraj drugega dne, sevastopolski aeroplani, so vprizarili nenaden napad na nemško letališče, ter uničili del nemških letal in poškodovali dosti drugih.

Partizani so razdeljali moralo nemško-rumunskih čet. Karpol Werner, kateri je bil ujet po Rdeči Armadi, je pripovedoval, da kakor hitro se je zmračilo, naši vojaki so se bali ven iz zakopov. Pešec Paul Porumba, kateri se je sam podal našim četam je izjavil: “Zagotavljali so nam, da so vsi partizani uničeni. Videl pa sem na lastne oči, kako so v okolici B. partizani dvakrat napadli nemško stotnijo na pohodu. Pri tem so ubili dvajset mož, ter razbili več prevoznih avtov. Po tem dogodku, samo če je kdo omenil besedo Partizan, je bilo dosti, da je pogljal strah po hrbtnici.”

Dekle kot partizanski bojevnik

Iz Komsomolske Pravde

Sara in Azija, mlade žene, kot partizanske poizvedovalke, so dostikrat izvršile zelo nevarno nalogo z tveganjem njunih življenj. Nekoč ste naredili pohod daleč zadaj sovražne črte, ter prinesli dragocenjene informacije o moči sovražnika, številu posadk in pa kraj kjer je bila sovražna topniška postojanka. Naslednjo noč ste poizvedovalki vodili partizanski odelek čez ozko gorsko stezo v vas, katere je bila zasedena po sovražniku. Fašisti so bili popolnoma presenečeni. Brez šuma so partizani odstranili stražo, ter obkolili hišo, kjer so bili nastanjeni častniki in moštvo. Cela sovražna posadka, je bila vničena.

Kmalu zatem se je pojavila druga partizanka Sonja, ter odšla na poizvedovanje. Preiskala je več vasi s krasnim uspehom. Z ravnanjem in delovanjem po informacijah ki jih je sama prinesla, njen partizanski odelek je naredil več pogumnih pohodov ter je v teku istih uničil več kot sto fašistov.

Nekega dne Sonja ni prišla nazaj. ... Od ondotnih ljudi, partizani so zvedeli, da je pogumna patriotkinja. (Se nadaljuje prihodnjici)

## DELO IN NE BESEDE GOVORI

Windsor — Napram tozadnevni podatkom razvidnih iz dopisov iz posameznih naselbin, je ugotoviti, da se zavezne vsaj nekoliko naselbin bolj slabo podpisujejo. Seznam darovalcev je še daleč od celotnega števila Slovencev v Kanadi, poleg tega pa tudi bolj z manjšimi vsotami.

Izmed vseh na mene je naredil globok utis prispevek našega rojaka Matije Anzin iz Toronta. Človek, kateri pozna omenjenega, kateri je zgubil najdražji zaklad človeškega organizma svoje oči v rudniku, se nehote vpraša, kaj pa z nami drugimi, ki smo zategadelj zdravi in delamo? Matija Anzin je priložil \$25.00 v sklad pomoči našemu trpečemu ljudstvu, ne glede na to, da je slep in nezmožen če tudi drugače zdrav za kako delo. Njega ni ovirala slepota v tem oziru da priloži svoj dar za plemenite svrhe svojega naroda. In če je kdo drugi zaslužil da bo njegovo ime na počastnem mestu, tedaj je to zaslužil

omenjeni rojak, poleg tega pa opomin vsem drugim, da se zdramijo iz duševnega spanja. Če je mogel dati omenjeni rojak \$25.00, tedaj ni nobenega ugovora, da drugi lahko damo \$50.00, sto in pa več dolarjev. Saj jih dajemo vendar za naš narod — dajemo jih s zavestjo, da grejo za najvišje stvari naroda, namreč za narodno osvobodjenje. V tem oziru nam služi rojak Anzin in njegova družina za najboljši primer.

Tu in tam se sliši prigovor na razne načine. Po mojem mnenju ni in bi ne moglo biti poštenega izgovora v tem oziru, če pa, tedaj je ta iz sebičnosti ali pa nezvesti. Danes se gre za skupnostjo in slogo, se gre za blagor in srečo vseh, nikakor pa da bi posamezniki vživali in ogrožna večina stradala. Svet gre za tem, da se odpravi krivico in da naslednji pravica v vseh narodnih in tudi socialnih vprašanjih. Na prvem mestu pa je, da se zagotovi zmaga nad sovražnikom. In v tem oziru prav dosta lahka pripomore posebno našemu trpečemu ljudstvu.

V Windsorju so darovali v sklad za pomoč našemu narodu Slovenci kot sledi:

Z. K. Slovencev ..... \$100.00  
N. Grabrijan ..... 100.00  
J. Kobetič ..... 100.00  
J. Miketič ..... 100.00  
M. Ferderber ..... 50.00  
J. Simonič ..... 50.00  
J. Bernek ..... 50.00  
J. Banovec ..... 50.00  
L. Ostanek ..... 50.00  
J. Skof ..... 50.00  
L. Zdravje ..... 50.00  
R. Schomoltz ..... 25.00  
A. Ajnik ..... 20.00  
V. Jagodič ..... 10.00  
K. Petrič ..... 5.00  
Frances Hočevnar ..... 5.00  
Skupaj: ..... \$815.00

Pridreditveni Odbor:

J. Miketič.

## POSLANICA NARODNEGA ZBOROVANJA

(Iz prve strani)

sekih našega gibanja. Ne smemo in ne moremo čakati dokler bi ne bil izgnan sovražnik, temveč zbirati in odposlati pomoč v teku borbe za osvobodjenje.

Konvencija je zasnovala organizacijo, katere je prevzela na sebe celotno delo in vodila naše in skupne organizacije, katere bo skupno pomoč poslala preko maršala Tita, da je razdeli onim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Bratje, Slovenci, Hrvati, Macedonci in Bolgari!

Na konvenciji so položeni dobri temelji za bratsko delo in edinstvo Južnih Slovanov Kanade. Položeni so potrebni predpogoji za izdatnejšo materialno pomoč našim boricim v stari domovini. Toda nadejamo se in prepričani smo, da bo celotno delo po konvenciji doseglo daleč večji uspeh v tem oziru.

## Društvena seja

Društvena seja odseka V. P. Z. Bled v Windsorju, se vrši v nedeljo dne 11 junija, na katero so vabljeni vsi člani in članice, da se gotovo vdeležijo, kjer se bomo dogovorili glede nameravnega piknika.

Seja se vrši kot navadno v prostorih pri našem rojaku Joe Smole, vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10 uri dopoldne.

Nepozabite v nedeljo dne 11 junija.

Odbor:

A, vendar to še ni vse, kar je potrebno.

Mi smo dolžni poleg tega obvestiti kanadski narod o značaju borbe v Jugoslaviji in Balkanu. Mi moramo zahtevati glavno materialno pomoč Narodno-osvobodilni vojski Jugoslavije od naših zaveznikov. Brez zavezniške pomoči, naša pomoč bi bila neznatna in omejena. Brez pomoči kanadskega naroda v splošnem, naša pomoč ne more zadovoljiti niti tisočinskih del nujnih potrebščin in običnim potrebam ljudstva in armade.

Zato je potrebno da se del našega dela prenese v pravcu, da veliki zavezniški priznajo vladu maršala Tita, kot edino resničnega narodnega predstavnika v Jugoslaviji.

Mi se moramo vrči na polje razkrinkavanja agentov izdajalske vlade in izdajniških klik Jugoslavije in Bolgarske, kateri delajo med nami ne za stvari narodnega osvobodjenja, marveč za stvarni sovražnika. To je potrebno posebno zdaj, ko so izdajalske klike okrog Paveliča, Nedića, Mihajlovića, Rupnika in drugih na zunaj in znotraj bližje svojih zadnjih dni, zdaj, ko je izdajalska bolgarska vlada prešla odkrito na stran Hitlerja, proti zaveznikom in z tem proti Sovjetske Unije, velikega ruskega naroda, kateri je izbojeval svobodo in neodvisnost bolgarskega naroda.

Mi moramo razpreči vrste združenih Južnih Slovanov v Kanadi, na vse in vsakega posameznika, kateri resnično želi pomagati ne samo v